

Sakspapir

Saksbehandlar	Arkiv	ArkivsakID
Tore Johan Erstad	FA - U43, TI - &18	15/1419

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
82/2016	Utval for drift og utvikling	PS	06.12.2016

Klage over dispensasjonsvedtak - Flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet

Vedlegg:

Dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - Flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet

Dispensasjon - Flytting og oppgradering/utviding av Blom Fiskeoppdrett AS - frå Laksevika til ny lokalitet ved Holmeknappen

Klage - flytting av oppdrettsanlegg i Herdlefjorden

Meland - Holme - Blom fiskeoppdrett AS – Klage over dispensasjon til flytting av oppdrettsanlegg

Høyring og offentleg ettersyn - Konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrettsanlegg frå Laksevika til Trollholet

Konsekvensutgreiing dispensasjon kommuneplan Trollholet

NY KLAGE - Flytting av oppdrettsanlegg i Herdlefjorden

NY KLAGE - Flytting av oppdrettsanlegg i Herdlefjorden

Blom Fiskeoppdrett

Uttale - høyring og offentleg ettersyn - Dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet

Blom Fiskeoppdrett AS - søknad om Dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen og konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet

Høyring - Flytting av Blom Fiskeoppdrett AS, sak 94/2015

Høyring - Flytting av Blom Fiskeoppdrett AS, sak 94/2015

Uttale til høyring - konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet

Motsegn mot søknad om flytting av oppdrettsanlegg til Trollhola

Merknader til flytting av Blom fiskeoppdrett fra Laksevika til Trollholet

Kommentar til dispensasjonssak - Flytting av Blom Fiskeoppdrett AS

Merknad til dispensasjonssøknad

Merknader til søknad

Merknad til dispensasjonssøknad fra Blom fiskeoppdrett

Merknad til dispensasjon for flytting av Blom oppdrettsanlegg til Trollhola

Merknader til søknad

Klage på flytting av fiskeoppdrettsanlegg fra Laksevika til Trollhola

Høringsuttalelse

Merknader til søknad om dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - Konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett fra Laksevika til Trollholet

Kulturminnefagleg fråsegn - søknad om dispensasjon frå kommuneplanen sin arealdel - konsekvensutgreiing

Merknad til flytting av fiskeoppdrett fra Laksvika til Trollholet
Merknad til flytting av Blom Fiskeoppdrett fra Laksevika til Trollholet
Merknad til dispensasjon fra arealformålet i kommuneplanen og konsekvensutgreiing for flytting av Blom fiskeoppdrett fra Laksevika til Trollholet
Merknad til søknad konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet
Høringsuttalelse saknr 94 2015 Meland Kommune
Merknader til flytting av Blom fiskeoppdrett
Konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett
Høyring Blom flytting 2016.
Merknader til dispensasjonssøknad og konsekvensutgreiing for flytting av Blom fiskeoppdrett til Trollhola
Uttale til saknr. 94/2015 - flytting av anlegg
Vedrørende dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen. Konsekvensutgreiing for flytting av Blom Fiskeoppdrett
Meland - Holme - Blom fiskeoppdrett AS Høyring og offentlig ettersyn av konsekvensutgreiing og dispensasjon til flytting av oppdrettsanlegg
Uttalelse fra Blom Fiskeoppdrett AS - Etablering av areal til akvakulturformål ved Trollholet
Etablering av areal til akvakulturformål ved Trollholet
Foto
Merknader til dispensasjonssøknad mm - Blom fiskeoppdrett AS
Høringsuttalelse - flytting av Blom Fiskeoppdrett fra Laksevika til Trollholet
Oversiktskart 50000
Merknader Dalemarka
Merknader Holme
Klage på vedtak - Meland - Holme - Blom fiskeoppdrett AS - Flytting av oppdrettsanlegg
Følgeskriv
Klage på vedtak - dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet.
Klage på vedtak: 16/19717 Dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet
Klage på vedtak: 16/19717 Dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet.
Klage på vedtak frå Meland kommune - Dispensasjon- flytting av Blom fiskeoppdrettsanlegg
Klage på vedtak Dalemarka 121
Foto
Brev angående klage dispensasjon
Følgeskriv
Klage på vedtak - dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet.
Klage flytting av fiskeoppdrett
Klage på vedtak om dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet
Klage på vedtak om dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet I Meland kommune
Klage på vedtak om flytting av fiskeoppdrett
Klage vedk.saksnummer 16/19717 Meland kommune. Melding om vedtak. Dispensasjon frå arealformålet i kommuneplanen - flytting av Blom Fiskeoppdrett frå Laksevika til Trollholet i Meland kommune
Klage
Klage på flytting av oppdrettsanlegg
Klage på flytting av oppdrettsanlegg

Klage på flytting av oppdrettsanlegg

2 klager - Meland - Holme - Blom fiskeoppdrett AS - Flytting av oppdrettsanlegg - Disp

Flytting av areal til akvakulturformål frå Laksevika til Trollholet

Brev disp lok Trollholet

Saksopplysningar:

Saka gjeld:

Saka gjeld klage over Utval for drift og utvikling (UDU) sitt vedtak i møte 5.9.2016, sak 58/2016, der det blei gitt dispensasjon frå arealformålet bruk og vern av sjø og vassdrag i kommuneplanen sin arealdel (KPA), for flytting av oppdrettsanlegg frå Laksevika til Trollholet.

Blom Fiskeoppdrett AS (tiltakshavar) har sidan 1995 drive med lakseoppdrett i Laksevika nordvest for Hjertås Industriområde. Ved forskrift av 30. august 2010 blei det oppretta eit militært forbodsområde for eit større sjøområde, medrekna området der lakseoppdrettet ligg i dag. Årsaka til flytting av oppdrettsanlegget er soleis at Forsvaret har lagt ned forbod mot så godt som alle arbeid og tiltak i Laksevika. Verksemda vil ikkje kunne oppgradere og modernisere sitt anlegg i Laksevika, og Meland kommune har difor gitt dispensasjon frå kommuneplanen for flytting av anlegget til Trollholet.

Det påklaga vedtaket har følgjande ordlyd:

«Utval for drift og utvikling gjev i medhald av Plan- og bygningslova (pbl) § 19-2 dispensasjon frå arealformålet i sjø i kommuneplanen sin arealdel 2015-2027, for etablering av oppdrettsanlegg ved Trollholet. Dispensasjonen gjeld eit areal for akvakultur på 90 da og med utgangspunkt i dagens biomasse. Det er ein føresetnad at anlegget ved Laksevika utgår og dagens aktivitet vert flytta.

Dispensasjon vert gjeve på bakgrunn av konsekvensutgreiing journalført 04.12.2015 og uttale frå Blom Fiskeoppdrett AS journalført 27.05.2016. For grunngjeving av vedtaket vert det vist til saksutgreiinga og vurderinga over.

Merknader frå naboar vert ikkje tekne til følgje, men moglege ulemper knytt til lyd, lys og støy skal reduserast i størst mogleg grad, jf nemnde uttale journalført 27.05.2016. Innvendingane mot å gje dispensasjon frå Fylkesmannen i Hordaland er kommentert i saksutgreiinga.

Dispensasjonen fell vekk dersom den ikkje er nytta innan 3 år, jf pbl § 21-9.

Oppdrettsanlegget kan ikkje flyttast før det er gjeve løyve etter akvakulturlovverket».

Kommunen har innan klagefristen motteke klage frå Fylkesmannen i Hordaland dagsett 17.10.2016 og i tillegg 9 klageskriv frå totalt 14 naboar:

- Koldbjørn Lunga
- Berit og Arne Takvam
- Christine Linn Tøgersen og Christer Martinsen
- Ole Harald Johansen og Anne Kristine Jordal
- Jørgen Bernt Mowinckel og Nina Kronen Mowinckel
- Ørjan Kristiansen
- Solrun og Tom Eirik Albrechtsen
- Tom Sverre Tomren
- Arild Paulsen

Blom Fiskeoppdrett har kommentert klagene gjennom merknader i brev av 31.10.2016 og 17.11.2016.

Klagene og Blom Fiskeoppdrett sine merknader ligg i sin heilskap ved saksframstillinga og administrasjonen viser til desse dokumenta.

Administrasjonen viser elles til opplysningane og vurderingane som blei gjort gjennom saksutgreiing datert 5.9.2016.

Klagen frå Fylkesmannen i Hordaland:

Gjennom uttale journalført 19.2.2016 rådde Fylkesmannen i Hordaland ifrå dispensasjon til flytting av anlegget. Klagen datert 17.10.2016 er i hovudsak grunngitt med same argumentasjon som frårådinga. Hovudsynspunktet til Fylkesmannen er at tiltaket burde vore vurdert gjennom ein kommuneplanprosess. Fylkesmannen saknar i tillegg ei grundig vurdering frå kommunen om tiltaket er reguleringspliktig.

Fylkesmannen meiner at konsekvensutgreiinga som er utarbeidd har manglar som gjer at den ikkje gir tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere dispensasjonsspørsmålet. Konsekvensutgreiinga vurderer ikkje fullt ut verknad for miljø og samfunn dersom ein oppgraderer og utvider anlegget, men den slår fast at nærare undersøkingar og vurderingar knytt til biologi, miljø- og straumtilhøve på lokaliteten, skal vurderast i samband med akvakultursøknaden etter sektorlov. Fylkesmannen meiner at samla miljøkonsekvensar ikkje kan utsetjast til prosessen knytt til særlovshandsaminga, men må vurderast i samband med arealspørsmålet jf. pbl. § 1-1, § 19-2 tredje ledd og forvaltingslova § 17 første ledd. Fylkesmannen nemner særleg problemstillingar knytt til naturmangfald, anadrom laksefisk, fjordsystemet, langsiktig perspektiv, konsekvensar av ny arealbruk, utslepp, verknadar for villfisk, spreining av sjukdom, auka biomasse, lakselus i Osterfjordssystemet, og utvandningsruta til m.a. Vossolaksen og redningsaksjonen for den.

Dei viser til tidlegare klage på vedtak om flytting av oppdrettsanlegget til Holme, der dei gjorde merksam på at miljøgranskningar har gitt indikasjonar på at terskelfjordane i Nordhordland kan vere overbelasta. Auking av biomassen blir difor problematisk. Dei meiner vurdering av resipienten ved ei framtidig utviding av lokaliteten ved Trollhola, må ta med seg tilstanden i det samla terskelfjordbassenget. Sjølv om fylkesmannen gjorde merksam på dette, er det i konsekvensutgreiinga ikkje referansar til Vann-Nett databasen som all vassforvaltning skal nytte. I vurderinga av resipientkapasitet er det tatt utgangspunkt i flytting og ikkje produksjonsauke, og dei ønskjer ei vurdering av kva sjøområde som er resipient for utsleppet frå anlegget i Trollhola. Fylkesmannen meiner at det er nødvendig å sjå på det samla terskelbassenget som omfattar Osterfjorden, Herdlafjorden og Byfjorden, og meiner ein dispensasjon vil føre til presedens.

Klagene frå bebuarar i området:

Kolbjørn Lunga:

Viser til at eit oppdrettsanlegg ikkje bør plasserast der det er uheldig i høve til omkringliggjande miljø, ferdsel eller anna meir samfunnsnyttig bruk av området. Det er registrert hekkeområde for raudlista rovfugl i området (ørn), noko som i si tid var argument for ikkje å byggje ut området vest for Dalemarka. Då dette ikkje er nemnt i konsekvensutgreiinga, meiner han denne er mangelfull. Det skal også vere registrert hubro og vandrefalk i området, og i tillegg blir ærfugl i fjorden råka. Han stiller spørsmål ved kvifor ikkje alle i Dalemarka er nabovarsla, og minner om at det er store avfallsmengder frå slike oppdrettsanlegg.

Klagar er heilt imot flytting av anlegget, som kjem til å ligge utan skjerming midt i deira utsikt. Han meiner det vil bli lukt- og støyproblem døgnet rundt, og han er uroleg for at anlegget vil få negativ verknad på bustadprisane i Dalemarka.

Berit og Arne Takvam:

Meiner at den konsekvensutgreiing som er gjennomført ikkje inneheld stort anna enn tiltakshavar sitt syn om at naboar ikkje har grunn til uro.

Dei meiner konsekvensane av tiltaket er uønskt støy frå foringsautomatikk, båttrafikk og aggregatdrift, og luktpproblem. Dei er redd dette vil bli stressande og opplevast som ei plage. Dei påpeiker at Trollholet er den einaste plassen dei får tilgang til sjø i området, og der har det vore fiska og bada i årevis. Dei er redd dette no vil bli helsefarleg. Dei spør kvifor det berre er utvalde husstandar i Dalemarka som har fått nabovarsel, og minner om at dette er et flott turterreng for mange. Foto illustrerer kvaliteten i området. Dei ber kommunen om å ikkje plassere anlegget så nært opp til regulerte bustadområde.

Saksutgreiinga frå kommunen inneheld ingen konkrete argument eller opplysningar som gir klagarane grunn til å tru at vedtaket tek omsyn til deira innspel.

Christine Linn Tøgersen og Christer Martinsen:

Klagar viser til foto på side 8 i uttale frå Blom Fiskeoppdrett AS datert 26.05.16. Bilete viser klagar sin bustad og plassering av oppdrettsanlegget. Bilete viser at anlegget vil bli til stor sjenanse for dei.

Klagar er elles sterkt kritiske til at fiskeoppdrettsanlegget blir flytta til Trollholet og ber kommunen avslå dispensasjonssøknaden frå Blom fiskeoppdrett. Dei sjølv vil oppleve anlegget svært visuelt forstyrrende og skjemmande. Dei skriv at Trollholet gjennom generasjonar har vore nytta til fritidsbruk, fiske og bading. Dei meiner at Dalemarka har fri utsikt over fjorden, at ingenting hindrar lys- og lydforureining frå eit eventuelt fiskeoppdrettsanlegg. Eit anlegg her vil også påføre Dalemarka kontinuerleg støy. Dei meiner vidare at anlegget vil bli ei stor belastning for dyre- og fuglelivet og naturmangfaldet i området, og at det ikkje tek omsyn til miljø og ferdsle. Dei meiner elles at anlegget vil medføre negative konsekvensar for verdien av eigedommane i Dalemarka.

Ole Harald Johansen og Anne Kristine Jordal:

Klagar meiner at kommunen ikkje har vurdert viktige moment som private og offentlege instansar har peikt på i samband med konsekvensutgreiing. Kommunen har ikkje gjort ei samla og tilstrekkeleg utfyllande vurdering av om akvakulturanlegg kan få vesentlege verknader for miljø og samfunn.

Jørgen Bernt Mowinckel og Nina Kronen Mowinckel

Naboar i fremste rekke mot sjøen er urolige for at oppdrettsanlegget vil generere støy- og luktpproblem. Dei har spørsmål til omfanget. Dei er vidare uroleg for ærfuglsbestanden, er kritiske til flyttinga, og til utviding av anlegget.

Ørjan Kristiansen:

Meiner at Utval for drift og utvikling (UDU) ikkje er rett organ i kommunen til å treffe vedtak om dispensasjon. Saka skulle vore behandla av kommunestyret. Dette skuldast «manglande delegasjon, samt at saken både reelt sett og fremlagt fra kommuneadministrasjonen ikke å handler om en *mindre endring* av kommuneplanens arealdel, som kan delegeres til et utvalg», jf klage datert 4.11.2016. Vidare meiner Kristiansen at vedtaket er ugyldig;

- fordi det gjennom saksframstillinga feilaktig blei opplyst at saka gjennom dispensasjonsprosessen har fått grundigare behandling enn dersom den hadde blitt behandla gjennom ein kommune- eller reguleringsplanprosess.
- fordi vedtaket er gjort utan dokumentert stemmegiving

Dersom vedtaket blir oppretthalde, ber Kristiansen om at det blir stilt uttrykkeleg vilkår om at anlegget skal vere knytt til landstrøm.

Solrun og Tom Eirik Albrechtsen:

Dei klagar på dispensasjonsvedtaket og har tidlegare gjort gjeldande at dersom det kjem eit stort fiskeoppdrettsanlegg med aktivitetar heile døgnet, vil bebruarane bli ramma i form av nedsett livskvalitet med auka støy-, lys- og luktproblem. Dei vurderer at det ikkje er mykje skog som skjermar fjorden. Dei er uroleg for ei markant endring i det totale bumiljøet og redusert livskvalitet for alle som bur der. Dei er sterkt i mot flytting av anlegget, og ber om at ein finn ei anna løysing som ikkje medfører negative konsekvensar for Dalemarka.

Tom Sverre Tomren:

Meiner kommunen gjennom vedtaket ikkje har teke tilstrekkeleg omsyn til natur- og miljøkonsekvensar, mellom anna registrert hekkeplass for vandrefalk. Og vidare at dispensasjonsvedtaket etter klagar sitt syn ikkje opnar for demokratisk medverknad på ein god nok måte. Dersom vedtaket blir ståande, vil det svekke tilliten til framtidige kommuneplanprosessar.

Arild Paulsen:

Meiner det er uforståeleg at oppdrettsanlegget blir plassert rett nedanfor eit bustadfelt med 70 bueiningar, og peiker på at det må vere andre stader anlegget kunne vore plassert utan å vere til sjenanse.

Merknader til klagen frå Blom Fiskeoppdrett:

Til klagen frå Fylkesmannen i Hordaland:

Tiltakshavar har kommentert klagen frå Fylkesmannen i Hordaland gjennom skriv datert 31.10.2016, og meiner denne ikkje tilfører saka noko nytt samanlikna med tidlegare klager og merknader frå Fylkesmannen. Det er i skriv av 31.10.2016 gitt følgjande grunngjeving for at klagen ikkje bør takast til følgje [utdrag]:

«Verken hensynet bak gjeldende arealplan eller hensynene i lovens formålsbestemmelse er vesentlig tilsidesatt i denne saken og fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf plan- og bygningsloven § 19-2, andre ledd. Vi kan ikke se at Meland kommune har unnlatt å legge påkrevd vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet, jf plan- og bygningsloven § 19-2, tredje ledd.

Blom Fiskeoppdrett AS avviser ikke at planavklaring og gjennomføring av aktuelt tiltak i utgangspunktet skal skje gjennom reguleringsplan. Det er imidlertid ikke tvilsomt at krav om reguleringsplan også kan gjøres til gjenstand for dispensasjon, eller unnlates etter kommunens skjønn, forutsatt at de hensyn som ellers tilsier utarbeidelse av reguleringsplan enten ikke gjør seg gjeldende i det konkrete tilfellet, eller er forsvarlig ivaretatt på andre måter. Foruten at dette følger av ordlyden i plan- og bygningsloven § 12-1, andre og tredje ledd og § 19-2, andre ledd, første punktum, finner vi støtte for dette synet i Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2008/76 og i Ot prp nr 32 (2007-2008) på side 228. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i brev av 7. juni 2016 i tillegg gitt uttrykk for at det vil kunne være naturlig å benytte dispensasjon ved behov for flytting eller utvidelse av et akvakulturområde, eksempelvis som følge av utdaterte planer.

Spørsmålet om flytting av akvakulturområdet fra Laksevika har vært gjort til gjenstand for utredning som fullt ut ivaretar de hensyn som bestemmelsene om reguleringsplan skal ivareta, i tillegg har spørsmålet vært gjort til gjenstand for konsekvensutredning. Sistnevnte til sammenlikning med kravet i plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd, jf § 12-2, tredje ledd.

Dette kommer også klart til uttrykk i innstillingen som ble fulgt ved kommunens dispensasjonsvedtak:

'Dei prosessane, avklaringane, utgreiingane og vurderingane som er nødvendige for behandling av dispensasjonssøknaden må minst følgje same standard som ved utarbeiding av kommuneplanen sin arealdel, dersom arealet skulle vore lagt inn der. Etter administrasjonen sitt syn er det i denne saka gjort endå grundigare og meir konkret konsekvensutgreiing enn kva som ville vore tilfelle i kommuneplanprosessen. I tillegg er næraste naboar varsla direkte og på ein heilt annan måte enn kva som ville vore gjort i kommuneplanprosessen.'

I tillegg kommer at alle relevante myndigheter har fått anledning til å uttale seg i saken.

Fylkesmannen i Hordaland har ikke angitt på hvilken måte denne konkrete saken ville ha blitt behandlet på en mer åpen og inkluderende måte i en planprosess. Det er altså ikke holdepunkter for å hevde at hensynene til et krav om reguleringsplan er vesentlig tilsidesatt eller ikke hensyntatt på en forsvarlig måte ved kommunens vurdering. Vi kan da heller ikke se at hensynet bak arealformålet er vesentlig tilsidesatt. Det bemerkes i denne sammenheng at bestemmelsene i kommuneplanen ikke er entydige og at det allerede i dag er avsatt areal til akvakulturformål innenfor det arealet som er avsatt til hovedformålet. Kommuneplanen har heller ikke til hensikt å fastsette at akvakultur skal være utelukket innenfor det arealet som er avsatt til hovedformålet, selv om arealbruk til akvakultur skulle følge av senere reguleringsplan. Sistnevnte fremkommer forutsetningsvis av at dagens arealformål ikke er til hinder for nødvendig fortøyning av anlegg for akvakultur.

Vi kan heller ikke se at det er holdepunkter for at Meland kommune har hatt en dispensasjonspraksis i relasjon til gjeldende kommuneplan som undergraver kommuneplanen som styringsverktøy for arealdisponeringen i kommunen.

Meland kommune har lagt påkrevd vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet, jf plan- og bygningsloven § 19-2, tredje ledd, og foretatt en forsvarlig, samlet vurdering av fordeler og ulemper. Både saksgrunnlaget og kommunens vurdering har vært tilstrekkelig utfyllende til at det kan konkluderes med at fordelene er klart større enn ulempene.

Fylkesmannens innvendinger til kommunens beslutningsgrunnlag gjelder i stor utstrekning forhold som kommunen ikke har forutsetninger for å kunne vurdere, samt forhold som sektormyndighetene skal vurdere i forbindelse med behandling av søknad om akvakulturtillatelse.

Klagen bygger med andre ord på at kommunen, til tross for sektormyndighetens senere og svært kompetente behandling av akvakulturtilatelsen, både skal foreta en uttømmende vurdering av alle miljøkonsekvenser i tilknytning til arealspørsmålet og at det skal stilles strengere krav til kommunens vurderingen enn til den vurdering som etter praksis foretas av sektormyndigheten.

Hva gjelder forholdet til sektormyndighetene har Kommunal- og moderniseringsdepartementet ved flere anledninger presisert at en uttømmende vurdering ikke er påkrevd. Presiseringen kommer til uttrykk både i ovennevnte brev av 7. juni 2016 og i departementets vedtak av 9. august 2016 angående nye områder for akvakultur ved Skårliodden og Durmålsvika i Lenvik kommune (mine understrekninger):

'Når det gjelder akvakulturlokaliteter, vil det også bli gjort mer detaljerte vurderinger av miljøvirkningene ved behandling av lokalitetssøknader etter akvakulturloven, som utfyller vurderingene i kommuneplanen. Det er derfor ikke nødvendig at alle miljøforhold er avklart i detalj i kommuneplanen.'

'Tillatelsene etter akvakulturloven vil avklare nærmere hvilke krav som skal stilles til virksomheten av hensyn til sårbart naturmangfold knyttet til viltlevende anadrom laksefisk [...]

Det er et forvaltningsrettslig prinsipp at fylkesmennene skal følge de føringer som gis av departementet. Prinsippet kom blant annet direkte til uttrykk T-6/96 om overføring av myndighet etter plan- og bygningsloven til fylkesmannen:

'For å oppnå en korrekt og enhetlig praksis på området, vil det være av avgjørende betydning at fylkesmennene som grunnlag for sine avgjørelser tar hensyn til de føringer som er gitt fra departementet i form av rundskriv, rikspolitiske retningslinjer (RPR) og veiledere etc. [...]

Vi kan etter derfor ikke se at Fylkesmannen i Hordaland kan høres med at Meland kommune er forpliktet til å vurdere alle miljøkonsekvenser uttømmende, i tilknytning til arealspørsmålet. Vi viser også til at kommunens dispensasjonsvedtak er gitt på det *vilkår* at det oppnås tillatelse etter akvakulturloven.

Enkelthetene i Fylkesmannens innvendinger er forhold som Fylkesmannen, i henhold til egen praksis, altså skal vurdere i forbindelse med behandlingen av søknad om akvakulturtillatelse. Til illustrasjon viser vi til utslippstillatelsen av 1. oktober 2015, som ble gitt til Blom Fiskeoppdrett AS på lokaliteten Kjeppvikholmen – en lokalitet som også befinner seg i Herdlefjorden, like nord for Trollholet og Laksevika.

Til sammenlikning med utslippstillatelsen er de utredninger som er foretatt i forbindelse med dispensasjonssaken minst like omfattende. Når det i klagen gjøres gjeldende at utredningene likevel ikke er grundige nok, må Fylkesmannen mene at det skal stilles strengere krav til kommunens utredning i forbindelse med arealspørsmålet, enn til Fylkesmannens utredning av de samme spørsmålene ved behandlingen av akvakulturtillatelse, hvilket ikke kan være riktig.

Vi er ikke uenige i at naturmangfoldloven § 10 legger opp til at det skal foretas en helhetlig vurdering hvor andre eksisterende inngrep i det aktuelle økosystemet skal tas i betraktning. Det kan imidlertid ikke være tvilsomt at det av mange grunner er sektormyndighetene som best kan ivareta dette ved behandlingen av akvakulturtilatelsen. I motsetning til ved landbasert arealforvaltning vil prinsippet ved arealforvaltning i sjø medføre at kommuner også må ta inn i vurderingen betydningen av eksisterende tiltak i andre kommuner. Sektormyndigheten vil åpenbart ha bedre forutsetninger for å vurdere fjordsystemet under ett og forholdet til samlet belastning av akvakulturvirksomhet. Når det eksisterer en regional sektormyndighet som skal ta stilling til om tillatelse til akvakulturvirksomhet skal gis, er det vanskelig å se både hvorfor og hvordan kommunen skal vurdere alle slike spørsmål uttømmende.

Fylkesmannens synspunkt om at '*samla miljøkonsekvensar ikkje kan utsetjas til prosessen knytt til særlovshandsaminga*' blir etter dette stående som et aksiom, som verken har støtte hos Kommunal- og moderniseringsdepartementet eller i prinsippet som kommer til uttrykk i naturmangfoldloven § 10.

Det vises også til dispensasjonsvedtaket er gitt på vilkår om akvakulturtilatelse og at kommunen har rett til å uttale seg ved behandlingen av søknaden om slik tillatelse.

I alle tilfeller er det uklart hva Fylkesmannen konkret sikter til når det i klagen hevdes at vesentlig og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag knyttet til naturmangfold og utslipp ikke er tatt med i vurderingene. Fylkesmannen har heller ikke begrunnet hvorfor man mener at

kommunen i dispensasjonssaken må vurdere '*fjordsystemet under eitt*', mens Fylkesmannen i nevnte utslippstillatelse for Kjeppvikholmen forholdt seg til *Herdlefjorden*. Videre er det ikke konkretisert hvilke opplysninger fra Vann-nett som burde ha vært omfattet av utredningen og hvorfor slike eventuelle opplysninger ikke vil bli gjort til gjenstand for vurdering i forbindelse med behandlingen av søknad om akvakulturtillatelse.

Vi kan heller ikke se at klagen tar hensyn til at akvakulturvirksomhet i Laksevika vil opphøre ved en flytting til Trollholet og at flytting i utgangspunktet er basert på uendret biomasse. Vi kan heller ikke se at Fylkesmannen tar tilstrekkelig hensyn til de fordeler for fiskehelse og rømningsrisiko et oppgradert anlegg vil innebære.

I den samlede vurderingen er det også grunn til å vektlegge at det er et sterkt forankret ønske i kommunen om akvakulturvirksomhet i Herdlefjorden, jf dagens planfestede akvakulturområde i Laksevika. Forsvarets entré i området har ikke endret dette ønsket, men konsekvensen er at så lenge Forsvaret opprettholder sine standpunkter må akvakulturområdet flyttes for at kommunens politisk forankrede ønske om akvakulturvirksomhet i Herdlefjorden skal kunne gjennomføres. Saken står slik sett i en annen stilling enn dersom det var tale om etablering av ytterligere akvakulturvirksomhet.

Fylkesmannen i Hordaland har i klagen gjort gjeldende at Forsvarets forbudsområde omkring Laksevika er uten interesse for dispensasjonsspørsmålet. Begrunnelsen for dette kommer til uttrykk i klagen på følgende måte:

'Sjølvsom oppdrettsanlegget ikkje hadde vore i konflikt med Forsvaret sine interesser og ønskje å utvide i Laksevika, hadde det vore naudsynt med dispensasjon fra KPA.'

Når det vitterlig *er* en konflikt med forsvarets interesser og det *er* søkt dispensasjon, fremstår denne begrunnelsen som noe spesiell. Forholdet til forsvarets forbudsområde har åpenbart direkte betydning for dispensasjonssaken i to vesentlige relasjoner.

For det første er behovet for *flytting* fra Laksevika *utelukkende* utløst av Forsvarets forbudsområde og en rettsoppfatning hos Forsvaret om at eksistensen av vår virksomhet i Laksevika er lovstridig og straffbar under henvisning til den tidligere lov om forsvarshemmeligheter og dagens lov om forebyggende sikkerhetstjeneste.

Som kjent kom dette klart til uttrykk da Blom Fiskeoppdrett AS fikk dispensasjon fra kommunen til utvidelse av akvakulturområdet i *Laksevika* i 2014 – et vedtak som senere ble omgjort etter klage fra Forsvarsbygg med uttalelse om at aktiviteten til Blom Fiskeoppdrett AS ville kunne straffeforfølges.

Dette synspunktet er senere opprettholdt av Forsvarsdepartementet i brev av 29. oktober 2015, hvor det fremgår at også '*Bloms tilstedeværelse og aktivitet slik den er i dag*' er i strid med forbudssonen.

Dispensasjonsvedtaket må med andre ord sees i den kontekst at alternativet til å dispensere vil være at kommunen mister et akvakulturområde som *er* etablert i kommuneplanen, uten at *bortfallet* har vært undergitt samme behandling. For Blom Fiskeoppdrett AS blir konsekvensen tilsvarende.

I relasjon til spørsmålet om *utvidelse* bemerkes igjen at Fylkesmannen i Hordaland ikke synes å skille mellom utvidelse av akvakulturområdet og økning av biomasse. Dispensasjonsvedtaket

medfører at arealet utvides sammenliknet med arealet i Laksevika. Det fremgår imidlertid også at man i utgangspunktet tar sikte på at biomassen forblir uendret. I alle tilfeller er biomassespørsmålet et forhold som sektormyndighetene skal vurdere og ta stilling til ved behandlingen av akvakulturtillatelsen. Igjen vises til presiseringene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og til at akvakulturtillatelse er gjort til et *vilkår* i dispensasjonsvedtaket.

For det andre kan det ikke være tvilsomt at ovennevnte omstendigheter medfører at eventuelle presedensvirkninger av å opprettholde dispensasjonsvedtaket langt på vei elimineres. Vi går ut fra at de øvrige saker Fylkesmannen viser til om flytting og utvidelse av oppdrettsanlegg ikke er parallelle hva gjelder årsaken til behovet for flytting. I motsatt fall er det med stor interesse vi imøteser innsyn i og utfyllende opplysninger om disse sakene.

Når det for øvrig gjelder forsvarets forbudsområde i Herdlefjorden er det nærliggende å anta at verken konflikten med Forsvaret eller nærværende dispensasjonssak overhode ville ha materialisert seg dersom myndighetene hadde vært like fokusert på plan som arena for arealdisponering i sjø da forslaget om etablering av forbudsområdet ble sendt på høring i 2010, som i denne saken. Realiteten er at Forsvaret har skaffet seg et eksklusivt *test- og øvingsområde* som omfatter brorparten av Herdlefjorden, uten at dette har vært gjenstand for noen form for forutgående behandling eller konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven. Forsvaret har i tillegg nylig fremmet forslag om utvidelse av forbudsområdet og skjerping av reglene for adkomst som har til formål å ytterligere forsterke de forhold som er fremholdt ovenfor.

Vi har etter dette vanskelig for å se annet enn at forholdet til Forsvaret har betydning i saken, herunder i relasjon til spørsmålet om presedensvirkninger.»

Tiltakshavar har oppmoda klageinstansen leggje vekt på det kommunale sjølvstyret. Vidare har tiltakshavar bedt Kommunal- og moderniseringsdepartementet vurdere å oppnemning av Fylkesmannen i Nordland eller Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som settefylkesmann. Sistnemnde av omsyn til habilitet.

Til naboklagene:

Tiltakshavar har kommentert naboklagene gjennom skriv datert 17.11.2016. Det er vist til tidlegare merknader frå tiltakshavar gjennom brev av 26.05.2016, som er referert i saksutgreiinga til UDU-møtet 5.9.16. I høve til klagen frå Ørjan Kristiansen har tiltakshavar opplyst:

«Ørjan Kristiansen, som også er beboer i Dalemarka, har for det første gjort gjeldende at vedtaket er ugyldig. Prinsipalt har Kristiansen gjort gjeldende at UDU ikke hadde kompetanse til å treffe vedtaket, subsidiært er gjort gjeldende at vedtaket bygger på feile forutsetninger og atter subsidiært er gjort gjeldende at manglende dokumentasjon av stemmeavgivelse skal lede til ugyldighet. For det andre har Kristiansen anmodet om at det bør stilles vilkår om at anlegget skal forsynes av landstrøm.

Allerede i 2008 besluttet kommunestyret at ansvar for plansaker skulle legges til Utval for drift og utvikling (UDU). Ordningen var gjenstand for evaluering i 2011 og ble opprettholdt ved nytt vedtak i kommunestyret i mai samme år. Kommuneloven § 39 nr 2 medfører *ikke* at vedtaket er ugyldig fordi reglementet ikke har vært oppdatert. Dette fremgår uttrykkelig av Prop 49 L (2011-2012) hvor det heter at '*avgjerder som blir tekne på grunnlag av eit "gammalt" delegeringsreglement eller andre delegeringsvedtak, ikkje fører til at avgjerdene blir ugyldige av den grunn*'. Vi kan heller ikke se at henvisningen til plan- og bygningsloven § 11-17 er relevant ettersom det er tale om et vedtak etter lovens kapittel 19.

Kristiansens øvrige innsigelser kan heller ikke lede til ugyldighet. Vi er ikke enig i at saksfremstillingen bygger på feile forutsetninger og kan under enhver omstendighet ikke se at det er feil verken ved saksfremstillingen eller dokumentasjonen av stemmeavgivelsen som har virket bestemmende på vedtakets innhold, jf forvaltningsloven § 41.

Hva gjelder spørsmålet om landstrøm oppfattes dette som et innspill om et nytt vilkår og ikke som en anførsel om mangler ved vedtaket. Med mindre kommunen har klart for seg hvor ilandføring av kabel med tilhørende infrastruktur kan plasseres, kan vi ikke se at det er rimelig å stille landstrøm som et nytt vilkår. Vi viser også til våre tidligere påpekninger av forholdet mellom kommunens arealdisponering og sektormyndighetenes rolle hva gjelder rammevilkårene for driften av anlegget.»

VURDERING:

Det aktuelle sjøområdet er i kommuneplanen sin arealdel (KPA) avsett i arealkategorien '*Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner*'. Slike sjøområde kan nyttast i samsvar med dei aktuelle underføremåla i arealkategorien, med unntak av akvakultur og småbåthamn, jf føresegn 3.3 til KPA. Søknaden er såleis ikkje i samsvar med arealformålet i KPA og krev dispensasjon som omsøkt.

Administrasjonen vurderer at Utval for drift og utvikling (UDU) er rett organ til å treffe vedtak i saka. Saka gjeld *dispensasjon* frå KPA, ikkje endring av kommuneplanen. Gjennom Meland kommune sitt «Reglement for Hovudutvala», omfattar UDU sitt arbeids- og ansvarsområde mellom anna behandling av reguleringsplanar og byggjesaker. Søknader om dispensasjon frå plangrunnlag og/eller plan- og bygningslova er omfatta av dette arbeidsområdet.

Administrasjonen meiner at klagane ikkje inneheld nye opplysningar eller ny grunngjeving som tilseier at vedtaket det er blitt klaga på blir oppheva eller endra. Administrasjonen held fast ved dei vurderingar og den grunngjeving som går fram av saksutgreiing og vedtak i avgjerda av 5.9.2016, sak 58/2016. Administrasjonen konkluderte der slik:

«Etter administrasjonen sitt syn er konsekvensutgreiinga grundig og avklarande i høve til dei problemstillinga som gjeld for denne dispensasjonssøknaden. Administrasjonen finn ikkje at det er kome fram vesentlege negative konsekvensar eller tungtvegande grunnar for til å avvise søknaden. Administrasjonen vurderer at alle nødvendige tema for flytting av anlegget, er dokumentert i tilstrekkeleg grad. Dei negative konsekvensane ved flytting til ny lokalitet er vurdert som låge, medan rømingssikkerheit, oksygentilhøve, transport av avfallsstoff og dyrevelferd kan bli betra.

Etter høyringsrunden står ein att med det prinsipielle ved dispensasjonar (merknad frå Fylkesmannen i Hordaland) og bebuarane si tap av utsikt, slik administrasjonen ser det.

Endra utsikt kan opplevast framand /skjemmande for mange, ganske sikkert også som tap. Store deler av busetnaden i Dalemarka ligg fritt med vid utsikt. Når ein vurderer i kor stor grad omsynet til utsiktsendringar skal påvirke saka, må utsiktsendringane balanserast mot omsynet til næringsutvikling, og dei positive verknadene flyttinga vil ha i høve til modernisering og sikring av oppdrettsanlegget.

Plan- og bygningslova inneheld ikkje forbod mot dispensasjonar. Om ein er prinsipielt i mot dispensasjonar, skal likevel kvar søknad behandlast konkret og særskilt. Gjennom dispensasjonsprosessen har denne saka fått eit mykje meir konkret og omfattande fokus enn kva ein standard kommuneplanprosess legg opp til. Den er også varsla og kunngjort særskilt,

ikkje som ein del av ein større kommuneplan. Verken kommuneplanprosess eller reguleringsplanprosess vil gjere saka meir opplyst enn den er no. Sjå elles skriv frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 07.06.2016 om detaljnivået i undersøkingane, vedlegg til skriv frå Blom Fiskeoppdrett AS journalført 09.06.2016.

Administrasjonen rår til at Blom Fiskeoppdrett AS får dispensasjon for flytting av eksisterande anlegg frå Laksevika til Trollholet, slik at dette kan oppgraderast til dagens krav og standard. Det bør setjast av eit areal på 90 da av omsyn til ein viss fleksibilitet for endeleg plassering. Det bør ikkje takast stilling til eventuell auka biomassa i denne omgangen, då dette skal behandlast særskilt etter akvakultur-lovverket og med eigen uttale frå kommunen.

Administrasjonen vurderer at fordelane ved å gje dispensasjon for flytting av lakseoppdrettsanlegget frå Laksevika til Trollholet er klart større enn ulempene, etter ei samla vurdering som går fram av saksutgreiinga her. Omsynet til heilskapleg planlegging som kommuneplanen skal ivareta vert ikkje sett til sides, jf plan- og bygningslova §§ 11-1 og 11-5.

Konsekvensutgreiinga kokluderer med at flytting av anlegget ikkje fører til auka forureining på naturmiljøet i sjø, og at det ikkje fører til auka fare for spreiding av sjukdom på villfisk og andre artar».

Med tilvising til ovannemnde og tiltakshavar sine merknader i skriv av 31.10.16 og 17.11.16 finn administrasjonen ikkje grunnlag for å gjere om vedtaket.

Vidare saksgang:

Dersom Utval for drift og utvikling (UDU) tek klagen til følge, skal tiltakshavar varslast og vil ha høve til å klage på vedtaket. Klagen skal stilast til Meland kommune, som vidaresender den til Fylkesmannen for endeleg avgjerd etter nytt vedtak i UDU.

Dersom UDU følgjer rådmannen sitt framlegg til vedtak nedanfor og ikkje tek klagen til følge, vert saka sendt Fylkesmannen i Hordaland for oppnemning av settefylkesmann.

Framlegg til vedtak:

«Utval for drift og utvikling finn at klagen frå Fylkesmannen i Hordaland og naboar ikkje inneheld ny grunngeving eller nye opplysningar som tilseier at dispensasjonsvedtaket av 5.9.2016, sak 58/2016, blir omgjort eller endra. Klagen blir difor ikkje tatt til følge.

Det blir vist til saksutgreiinga og vurderinga over som grunnlag for vedtaket.

Saka blir send Fylkesmannen i Hordaland for vidare klagehandsaming.»

Utval for drift og utvikling - 82/2016

UDU - behandling:

På spørsmål frå Karina Garnes Reigstad, MDG, orienterte administrasjonen om i kva i saker utvalet kan gje dispensasjon.

Ved røysting fekk administrasjonen sitt framlegg til vedtak 8 røyster, for 1 i mot (MDG) og er såleis vedteke.

UDU – vedtak - mot 1 røyst (MDG)

"Utval for drift og utvikling finn at klagen frå Fylkesmannen i Hordaland og naboar ikkje inneheld ny grunngeving eller nye opplysningar som tilseier at dispensasjonsvedtaket av 5.9.2016, sak 58/2016, blir omgjort eller endra. Klagen blir difor ikkje tatt til følge.

Det blir vist til saksutgreiinga og vurderinga over som grunnlag for vedtaket.

Saka blir send Fylkesmannen i Hordaland for vidare klagehandsaming.»